

SCIIGOJ

Náměstek ministra školství
mládeže a tělovýchovy
doc. dr. Václav Šenkýř, CSC

V Praze dne 11. ledna 1990
č.j.: SM 4425/89-210

Vážený pán
p. ing. Petr Chrdle, CSc.
předseda Českého esperantského svazu
Jilská 10
110 01 Praha

Vážený pane předsedo,

z pověření ministra školství, mládeže a tělovýchovy prof.
MUDr. Milana Adama, DrSc., k Vašemu dopisu ze dne 13.12.1989
sdělujeme:

Skutečnosti uváděné ve Vašem doporučení vyučovat esperantu
v našich školách jsou podnětné a budou posouzeny a zváženy při
přípravě návrhu nepovinných předmětů v nových učebních plánech
pro střední školy, zejména gymnázia.

O výuce esperanta v základních školách se v současné době
neuvažuje, v budoucnu je možno uvážit jeho zařazení rovněž mezi
nepovinné předměty.

Obecně musíme konstatovat, že pro zavedení esperanta jako
jednoho z volitelných jazyků v našich základních a středních
školách nejsou zatím vytvořeny potřebné podmínky - učební
osnovy, učebnice, chybí rovněž kádrové zajištění, proto zařa-
zení zvažujeme pouze v souladu s podmínkami a možnostmi, které
lze v nejbližší budoucnosti zajistit.

Ministerstvo doporučuje, aby se Český esperantský svaz
cílevědomě zaměřil na získávání zájemců z řad žáků našich škol
o znalost esperanta a prostřednictvím svých odboček se školami
přímo spolupracoval i v oblasti zájmové činnosti žáků.

S pozdravem

V. Šenkýř

Naše poznámka k tomuto dopisu:

Je to dobrá zpráva, doporučuje se nám přímé jednání se školami.
Svět potřebuje nyní esperanto stokrát více než před sto lety,
protože mezinárodní styky a vzájemnost se mezitím zestonásobily.
Připravme se na tu potřebu. V tomto ohledu máme k dispozici vyzrálý
živý jazyk, přirozený a neutrální, který je extraktem z evropských
jazyků a který účinně slouží jazykové demokracii mezi národy.

VE ŠPANĚLSKÉM MĚSTĚ SABADELL (severně od Barcelony) byl 17.12.89
odevzdán veřejnosti pomník L.L. Zamenhofa, vysoký 12 metrů a sestáva-
jící ze 4 kovových sloupů. Na vrcholu je pěticípá hvězda a na úpatí
pamětní deska se Zamenhofovým reliéfem a s textem v katalánštině a
v esperantu. Slavnostní odhalení provedli společně dr. Ulrich Lins
(autor knihy "La Dan?era Lingvo") a starosta města Antoni Farrés.
Pomník se nachází na dobře viditelném místě třídy dr. Zamenhofa.

TAKÉ VE VENEZUELSKÉM PŘÍSTAVNÍM MĚSTĚ MARACAIBO odhalili pomník
esperantu. Stalo se tak za přítomností mnoha oficiálních hostí, novi-
nářů, rozhlasu, televize a občanů.

FRANCOUZŠTÍ "ZELENÍ" používají esperanto jako první cizí jazyk. Kontaktní adresa pro zájemce: S-ro Émile Mas, 38 rue Jean Moulin, F-33220 Sainte-Foy-la-Grande, Francie.

MEZINÁRODNÍ ESPERANTSKÁ SPELEOLOGICKÁ SKUPINA vydává věstník VESPERTO (Netopýr). Adresa: Ing. Péter Vukov, 48-as Chyuság ú. 46-48, H-7400 Kaposvár, Maďarsko.

V MĚSTEČKU BUDAÖRS (u Budapešti) zahájila činnost jedna třída experimentální školy se šestiletými dětmi podle výchovné koncepce psychopedagoga L. Polgara. Podle jeho pojetí je každý člověk schopen dosáhnout vynikajících výsledků v kterémkoliv oboru lidské činnosti s podmínkou, 1. že se začne záhy, 2. že činnost musí být intenzivní a 3. že se činnost má týkat jen mála oborů. V Budaörsu si zvolili matematiku a jazyky (maďarský a cizí). Tím prvním cizím jazykem je tam esperanto. Dopoledne se učí v mateřštině, odpoledne v jiném jazyce. Zásadou je neučit se jazyku, ale žít v něm. Všichni učitelé i vychovatelky tam hovoří esperantsky.

SKAUTSKÁ ESPERANTSKÁ LIGA byla založena v roce 1918 e cílem šířit skautská ideály esperantem a esperanto mezi skauty všech zemí. Vydává časopis SKOLTA MONDO a pořádá tábory v rámci mezinárodních jamboree. Velké jamboree TERVAS 90 bude letos 1.-9.8. ve finském Kaumonkoeki.

ESPERANTSKÝ SVAZ PRO SEVERNÍ AMERIKU zaznamenal za minulý rok 20%ní přírůstek členstva a 40%ní přírůstek do Světového esperantského svazu (UEA).

MALTA. Počínaje dubnem t.r. bude maltský rozhlas vysílat třináct pořadů o jazykovém problému a esperantu. Po skončení bude následovat rozhlasový kurs esperanta.

PEKINGSKÁ TURISTICKÁ SLUŽBA založila první esperantskou turistickou sekci pro usnadnění mezinárodní turistiky užíváním esperanta. Trasy v Pekingu a v celé Číně možno uspořádat podle přání za velmi výhodnou cenu. Účast na esperantských kulturních pořadech je zdarma.

Z PODNĚTU STÁTNÍ KOMISE PRO VĚDY V ČÍNĚ se bude konat od 25. do 30.5.1990 3. mezinárodní konference o vědě a technice. Oficiálními jazyky bude esperanto, angličtina a francouzština.

SEKCE POSLANCŮ-ESPERANTISTŮ byla založena na zasedání meziparlamentní skupiny bulharské sněmovny. Jsou v ni významné osobnosti politického, hospodářského a kulturního života v Bulharsku.

MANIFESTACE PRO ESPERANTO. Pravděpodobně poprvé v historii konala se v říjnu m.r. v Římě veřejná manifestace esperantistů před sídlem národní televize, aby žádala debatu o evropském jazykovém problému. Obdobná manifestace se uskutečnila v Paříži před sídlem státní televize. Zde byly rozdávány informační letáčky a vedení televize přijalo pětičlennou delegaci.

BIALYSTOK. Nový dům esperanta v Zamenhofově rodném městě uspořádá letos 50 týdenních kursů esperanta s atraktivním programem.

NA BUDOVĚ MÍSTNÍHO MUZEA V BASCE (na ostrově Krk v Jugoslávii) je tabule s nápisem v esperantu: "Památní pokoj na počest MUDr. Zdeňky Čermákové, která po dobu 55 let byla činná v Bašce jako lékařka. Za její obětavost obyvatelstvo Bašky je jí zavázáno velkým díkem." Zdeňka Čermáková také zanechala muzeu cenné věci.

JAZYKOVÁ POLITIKA V EVROPĚ - Andrea Chiti-Batelli: La politica d' insegnamento della lingue nella Comunità Europea. Je to již čtvrté dílo významného teoretika o jazykovém komunikování, podporující tesi,

že zavedení společného jazyka, esperanta, je nutným úvodem k politické a morální integritě Evropy. Esperanto - faktor evropské jednoty a garant kulturní nezávislosti každé země.

POŠTOVNÍ ÚŘAD VE STRÁŽNICI opatroval ve dnech 19.4.-16.3.1990 všechny listovní zásilky příležitostným esperantským razítkem pomocí frankovacího stroje. Je to první případ toho druhu v Československu. Takto se hodně lidí doma i za hranicemi setkalo s názvem esperanto.

BBB - tradiční setkání esperantistů Brna, Bratislavy a Budapešti se koná letos v Brně ve dnech 1.-3.6. Pozvánka v příloze.

TURISTICKÉ DNY V ŽILINĚ. Už po 12. se v době od 28.7. do 3.8.1990 pořádají turistické dny v překrásném pohoří Malé Fatry. Z programu: jeden polodenní a tři celodenní výlety, jeden celodenní autobusový zájezd, večery s kulturními pořady. Pište na adresu: Esperanto-Klubo, pošt. příhr. B-152, 012 41 Žilina.

PRVNÍ ESPERANTSKÁ LESNÍ BRIGÁDA se uskutečnila v loňském Mezinárodním roce ochrany životního prostředí v Šumperku. Jejím cílem byla pomoc lesům a šíření esperanta. Během této brigády účastníci také zasadili Strom esperanta.

LETNÍ ESPERANTSKÝ TÁBOR V LANČOVÉ U VRANOVSKÉ PŘERRADY (v pořadí už 38.) bude mít letos opět tři turnusy: 1.-14.7., 15.-28.7. a 29.7.-11.8. Výuce esperanta jsou věnovány denně čtyři hodiny a zpěvu jedna. Odpoledne vycházky, koupání, sport, večer přednášky, besedy a zábava při táborovém ohni. Strava 4x denně. Poplatek pro členy svazu činní 900 Kčs (mládež do 18 let 850), kdo se přihlásí do 15.6., platí jen 870 (830). Nečlenové 950 (880) a děti od 5 do 12 let 600. Bližší informace a přihlášky zašle: Klub esperantistů, 674 01 Třebíč.

JEDNOU Z NEJPOPULÁRNĚJŠÍCH SLOVENSKÝCH ROCKOVÝCH SKUPIN, již řadu let, je TEAM'. Tvoří ji šest profesionálních hudebníků-esperantistů. Koncertovali s ohromným úspěchem v Brightonu, Kerkrade aj. TEAM' také již vydal svoji první esperantskou desku. Organizátorem této skupiny je: Stano Marček, Zvolenská 15, 036 01 Martin.

SLAVNOSTNÍ KONCERT K UCTĚNÍ 140. NAROZENIN PREZIDENTA MASARYKA se konal dne 27.2.1990 za uměleckého vedení prof. A. Supové-Halířové a v provedení umělců Janáčkovy opery. Árie slavných oper B. Smetany, A. Dvořáka a J. Suka zazpívali Václav Halíř a Helena Halířová (a také oblíbené písně pana prezidenta Ach, synku, synku a Teče voda, teče). Houslové skladby B. Smetany, A. Dvořáka, J. Suka a J.S. Bacha přednesl mistr J. Duda z Olomouce za doprovodu M. Dudové, tři klavírní sóla zahrál J. Hlaváč, pak přednesla J. Dufková báseň Píseň Čechů od Karla Havlíčka Borovského a členové LSU, M. Hamová a J. Náhlík, předvedli scénku z Hanácké opery. Klavírní doprovod měl P. Kuchař. O našem prvním prezidentu T.G. Masarykovi zasvěceně hovořil Z. Hršel. Velká účast, překrásný a nezapomenutelný večer, obecnstvo připravilo umělcům nadšené ovace.

JARNÍ PUTOVÁNÍ JABLONECKEM chystá Klub esperantistů v Jablonci nad Nisou pod záštitou okresní mírové rady na sobotu 21. dubna 1990 od 8 hodin ráno. Večer pak bude přátelské setkání s našimi a zahraničními esperantisty a turisty v Kulturním středisku U balvanu 2. Informace: Esperanto, pošt. příhr. 190, 466 21 Jablonec n.N.

STRUČNÝ SEZNAM AKCÍ SEKCE MLÁDEŽE ČESKÉHO ESPERANTSKÉHO SVAZU v roce 1990 podle věstníku CIRKULERO 1990/1:

- 2.-4.3. Prepara seminario por asociaj ekzamenoj
- 31.3.-1.4. Aprila renkonti?o en Roudnice nad Labem
- 11.-17.4. 14-a Internacia Junulara Festivalo en itala Bregusso
- 13.-16.4. Paska renkonti?o en Sobotka (Jičín)

- 18.-22.4. TEJO/PSEK-Seminario en pola urbo Zielona Góra
 24.-27.5. 3-a Kultura Esperanto-Festivalo en sveda urbo Vasteras
 2.-9.6. Boatado tra Litovio
 21.-28.6. Internacia kunveno de memzorgantoj en hungara vila?o Baka
 23.-30.6. Blankaj noktoj ?e Blanka maro en Archangelsk
 29.7.-11.8. Somera Esperanto-Tendaro en Lančov

A ještě:

- 11.-13.5. Krajské setkání, severní Morava
 15.-17.6. Putování za hořickou trubičkou, Hořice (Jičín)
 22.-24.6. Krajské setkání, Brněnská přehrada
 7.-9.9. Krajské setkání, jižní Čechy
 14.-16.9. Drakiáda, Štíty (Šumperk)

Školení pro aktivisty

- 7.-9.12. Konference sekce mládeže, Blansko

Bližší informace je možno získat od předsedy sekce mládeže ČES
 (Vladimír Dvořák, Zelenečská 20, 194 00 Praha).

Persone. Membro de CK de ?EA, RNDr. Vlastimil Novobilský, CSc.,
 docento ?e la Pedagogia Fakultato de Karola Universitato en Ústí nad
 Labem, estis elektita dekano de la fakultato. Tre sincere ni gratulas
 kaj alte aprecas la novan rangon de la konata samideano.

Naše členka Hana Messnerová, která měla v klubu několik úspěšných
 přednášek ze svých dřívějších pobytů v Austrálii a je toho času na Novém
 Zélandě, poslala všem členům brněnského klubu srdečný pozdrav.

Děkujeme našim členům a příznivcům za zaslané příspěvky a dary.

Změny adres hlase prosím přímo na: Jaroslav Lisý, Neumannova 48,
 602 00 Brno.

ĈEĤAJ POPOLAJ KANTOJ

Esperantigitaj de Jan kaj Karel Filip

VENOS LA PRINTEMPO

(Přijde jaro, přijde)

Venos la printempo, ree estos maj',
 jam ridetas suno, arbareto kaj
 la arĝentaj ondoj fluos en la val',
 la rozet' ekfloros, kantos najtingal'.

Senglacia estos ree la river'
 kaj sur ondoj naĝos ŝipoj for de ter';
 humo spikojn donos, kreskos bela flor',
 la falĉil' tintsonos, ĝoje kantos kor'.

Reverdiĝos nia kara tiliet',
 ĝi foliojn donos por la florkronet'.
 Ho, patrujo, ĝoju! ĉio ridas kaj
 venos jam printempo, ree estos maj'.

NI AĈETUS ĈEVALETOJN

(Koupím já si koná vraný)

Mi aĉetos ĉevaletojn
 ironte al milito,
 vin forgesos, junulino,
 mi arma varbito.

Ĉevaleton mi sursaltos,
 ekbrilos la sabreto,
 kaj la koro dissaltiĝos
 al la karulineto.

Am' kaŝata min doloras,
 turmentas min sen fino!
 Vi ne scias, ke vi estas,
 aĥ, mia amatino!

ĈU VI AL MI, JUNULINO, DIROS?
(Jenom ty mně, má panenko, pověz)
Ĉu vi al mi, junulino, diros,
kien morgaŭ vi por herbo iros?
Kaj mi iros, iros, iros al arbaro,
ĉar verdiĝas tie la herbaro.
Aĥ, verdiĝu, bela herbareto,
fluu vi, malvarma rivereto!
fluu, riverakvo, fluu sen la fino,
adiaŭos mi kun amatino!

ŜI KUNPLEKTIS
(Pletla v kytku)
Ŝi kunplektis rosmarenon
kun naŭspeca sorĉa flor',
ŝi deĵetis ĝin en akvon,
ke ĝi flosu de ŝi for.
En la akvon neprofundan,
kiu fluas tien ĉi.
"Diru al mi, rosmareno,
kien iam venos mi."
Flosis ĝi al muelejo,
fluis akvo sen ĉesad'
kaj beleta rosmareno
implikiĝis je la rad'.

TRIFOLIO, TRIFOLI'
(Jetelíčku, jeteli)
Trifolio, trifoli',
junulin', se volas vi,
iros ni al oficisto,
skribi nin en edziĝlisto.
Trifolio, trifoli'.
Trifolio, trifoli',
junulin', se volas vi,
iros ni al pastro nune,
stolo manojn ligos kune.
Trifolio, trifoli'.

LUNETO BRILAS
(Měsíček svítí)
Luneto brilas kaj mi nun iras
al kara, al kara, al amatin'.
La lun' subiris, mi ne ĝisiris;
mi perdis vojon, eĉ mian ĝojon,
nun de mi forlogis ĝin arbarist'.
La amo mia ja estis pia;
rompita kion nun valoras ?i?
Feliĉa estu, kaj bela restu!
rozo alia estos ja mia,
bone odoras eĉ alia roz'.

Aĥ, ĈU VI, FILO
(Ach, synku, synku)
Aĥ, ĉu vi, filo,
kuralflugis?
paĉjo demandas,
ĉu vi plugis.
Mi plugis, plugis
momenteton,
ĉar ni difektis
la radeton.
ĝin rebonigu

ĉe plugilo,
mastrumi lernu,
mia filo!

KIE, KOLOMBINO, VI ESTIS?

(Sivá holubiĉko, kdes byla?)

Kie, kolombino, vi estis,
kie viaj grizkoloraj plumoj forestis?

Ilin perdis mi en la kampar',
tio estis kontraŭ vi, karulo, spita far'.

Mi allogos vin per spik' de gren',
ke komplezu vi, kolombineto, al reven'.

Ni la kolombinon kaptis jam,
dume estis per muzik' festata nia am'.

Ludu, muzikistoj, sur trumpet',
dum verdiĝas mia florkroneto sur kapet'.

Kiam malaperos mia kron',
tiam dankos mi al muzikistoj por la son'.

NIA BIBLIOTEKO PROPONAS AL VI

Estimataj gesamideanoj,

la literaturo reprezentas certe unu el la plej gravaj partoj
de ĉiuj naciaj kulturoj. Spiritaj verkoj estas belegaj floroj,
pere de kiuj floras ĉiuj lingvoj. La esperanta literaturo estas
nia kulturo. Ni legu, por akiri ĉi tiun kulturon. Kaj, per bona
libro oni riĉiĝas ankaŭ lingve!

En poetaj linioj ni intencas konatigi vin kun kelkaj libroj;
tamen tio estas nur vere mikroskopa parto de nia riĉega kluba
biblioteko. Do nia konsilo: Uzadu ĝin!

Erica MAXWELL: Anstatatŭa edzino

Lilian M. Pyke (pseŭdonimo Erica Maxwell) naskiĝis kaj vivis en
Aŭstralio. Multajn jarojn ŝi laboris per la plumo kiel ĵurnalistino
kaj poste verkistino. Kun sia edzo, konstruinto de fervojoj, ŝi ek-
konis malfacilan vivon de laboristoj kaj homoj en sovaĝaj praarbaroj
kaj sekraj dezertoj, en labortendaroj. Ŝi estis viveca esperantistino.
Krom romanoj aventuraj kaj junularaj libroj ŝi skribis ankaŭ kelkajn
romanojn je aliaj temoj. Ĉi tiu romano estas tre konata en Aŭstralio
kaj rakontante pri Esperanto tie sendube elvokis publikan intereson
por la internacia lingvo. Sed unuavice ĝi estas romano por distrado,
ĉar ĝi estas interesa de la komenco ĝis la fino.

Stefan ZWEIG: Brulanta sekreto kaj aliaj rakontoj

Kvin rakontoj de Stefan Zweig (1881-1942), pri kiu estis en lia
tempo dirite: "Li estas arda Eŭropano, arda mondano, unu el la Sep
saĝuloj de la aktuala Eŭropo" kaj kiu famiĝis en la tuta literatura
mondo pri sia lirika majstreco. Edukita en la kulturriĉa, sentema
atmosfero de Vieno, li skribis perfekte multajn brilajn biografiojn,
novelojn, dramojn kaj romanojn, kiuj havigis al li centmilojn da
legantoj en la tuta mondo. La rakontoj vere prezentas al ni lian
klarvidan spiriton de vera homanaro.

Prosper Mérimée: Colomba

Grandmondulo kaj altrangulo de la dua Franca imperio, Prosper
Mérimée (1803-70), estis intimo de la Kortego. Li estas perfekta
majstro de novelo kaj mallonga rakonto, allogis lin la koloroj de la
sudaj mezmaraj landoj. Apud Carmen estas Colomba alia kruela heroino,
la enkarniĝo de la ĝismorta korsika venĝemo. En la jaro 1839 Mérimée

rondvojaĝis tra Korsiko kaj tie li ekkonis sian heroinon mem, Colomba Caravelli, tiam sepdekjara, kaj ŝian filinon. Nuntempe estas Korsiko ankoraŭ la lando de mirigaj vidindaĵoj, sed ĝi ne estas plu la lando de banditoj, ĝentilaj aŭ pli verecaj; sed tiel moderna estas la stilo de Mérimée, ke la leganto malfacile imagas, ke la rakonto estas jam 150-jara.

Jaroslav IWASZKIEWICZ: La kvarteto de Mendelssohn kaj aliaj rakontoj Ok rakontoj de la fama pola verkisto, politikisto kaj diplomato, homo kun renesancskalo de talentoj (1894-1980). El lia riĉa verkaro la plej legindaj estas noveloj kaj rakontoj. Pluraj el ili fariĝis bazo por filmscenaroj (filmis ilin Wajda, Kawalerowicz kaj Haupte). En la rakontoj Iwaszkiewicz esprimas sian tutan homan maltrankvilon, vivobservon, spertoriĝon de homo, kiu travivis tion, kion li devis travivi en la ege komplika situacio de la nuntempa mondo. La rakontaro estas planita de la eldoninto kiel trarigardo de la tuta atingaro de la verkisto en ĉi tiu literatura branĉo kaj ĝi reprezentas kelkajn liajn tem-interesiĝojn ekde la jaro 1925 ĝis la jaro 1959.

NIA BIBLIOTEKO PROPONAS AL VI

Kion skribas Reto Rossetti pri sia frato Cezaro (1901-50), la aŭtoro de libro "Kredu min, sinjorino!":

Familio. Plejaĝa infano de Aquilino Roseetti el Biasca, Svislando, kaj Angiolina Valentini el Ponto Valentlao (apuda valo). La patro migris al Londono kiel 16-jara junulo en 1887 pro la ĝenerala mizero en kantono Tiĉino, kaj en Glasgovo, Skotlando, renkontis la estontan edzinon. Tie ankaŭ naskiĝis Cezaro. La familio sentis sin fremduloj, precipe dum la eŭropa milito (kvankam svisoj, ili ŝajnis italoj, do "naciaj malamiko"), kaj tio kaŭzis, ke unu filo amputis -etti el sia nomo kaj fariĝis per tio skota, dum Cezaro kaj mi sin sentis kosmopolitoj, do spirite inklinaj al la internacia lingvo.

Cezaro parolie itale, latine kaj, tre iomete, france kaj germane. Li iam provis lerni la polan, sed trovis prononcon kaj gramatikon tiel malfacilaj, ke li ŝercis: "Nun mi acias, kial Zamenhof kreis Esperanton. Li trovis pli facila fari novan lingvon, ol lerni la propran!"

Laboro. Li estis la plej inteligenta kaj iniciatema el la kvin infanoj. Li butikis (la patro fariĝis restoraciestro), vojaĝis Hindion (Bombajo), revenis post kvin jaroj, vivtenis sin diversmaniere, fine trafis importiston kun varo, kiun tiu nek komprenis nek negocis, la "senakva kuirpoto". Ceteron rakontas lia romano.

Karaktero. Vivoĝua, imagriĉa, humurplena, kun aparta amo je la absurdo. Jen iu altrenis norvegan mariston kaj petis Cezaron kompreni kun li. Cezaro protestis, ke li ne povas. "Nu, li parolas fremde, ankaŭ vi, do parolu kun li fremde!" insistis la alia.

Cezaro societis, donjuanis (sed, kiel li mem diradis, "neniam fitrompis iun") kaj restis baze serioza pri socialo. Kune kun mi li adeptiĝis al la Socialista Laborista Partio (revolucia kleriga organizo el Usono) kaj ni ankaŭ studis Esperanton el pure teoria intereso. En 1929, koniĝo kun la Edinburga SAT-grupo, tiam en plena florado (kun 120 komencaj kursanoj!), flamigis la entuziasmon de ni ambaŭ. Cezaro, vidante, kiel la kelksemajnaj komencantoj devis jam konversacii duope en Esperanto kua granda peno, ride deklaris: "Jes, Esperanto estas mirinda lingvo, per kiu homoj el sama lando ne povas kompreni unu la alian!" De tiam ĝis lia morto ni korespondis ĉiam en Esperanto kaj tre ofte parolis ĝin.

Cezaro malamis rutinon kaj ripeton kaj vivis por krizoj kaj nesolveblaj problemoj, kiujn li ĝue solvis. Vidu cetero la epilogon de la libro. Tute malavara, li neniam amasigis kapitalon. Ĉe li la filo Arturo fariĝis esperantisto por konstante, kaj eĉ la vidvino iom sorbis la lingvon.

Antaŭ ĉio li estis verva, diboĉe amuza rakontisto, kiu sciis

sorĉi siajn aŭskultantojn ĝis la kvara matene. Sed li abomenis la mekanikan taskon tion skribi, ĝis la provoko, transmeti ĝin en Esperanton, lin logis. La tuta verko estas aŭtobiografia. Pri ĝiaj kvalito kaj interespovo juĝu la leganto.

Sufiĉas diri, ke la 20.000 ekzempleroj de la hungara traduko de Sándor Saathmári tute elvendiĝis dum unu monato. Ekzistas ankaŭ tradukoj pola (de Jerzy Grum), japana (de Kaŭaj Toŝiro) kaj angla (de mi), ĝis nun ne eldonitaj.

Kaj kion skribas Cezaro Rossetti pri sia frato Reto:

Mi dediĉas la libron al mia frato Reto, kiu per tre indulga juĝo pri la unuaj ĉapitroj kuraĝigis min verki la ceteron. Al li la kulpo!

DISTRA PAĜO

CHAPLIN klel komencanta juna aktoro en Londono havis financajn problemojn. Li solvadis ilin tiel, ke li ĉiam forportis sian malnovan arĝentan horloĝon en lombardejon. La posedanto de la lombardejo jam konis lin klel sian regulan klienton. Poste Chaplin foriris al Usono kaj fariĝis fama. Post jaroj foje dum vizito en Londono li hazarde renkontis sur la strato la lombardiston. La maljunulo haltigis lin: "Kio eatas kun vi, sinjoro Chaplin? En la lasta tempo mi malofte vidas vin. Aŭ ĉu vi eble perdis vian horloĝon?"

Sampaŝe kun la kresko de la populareco de Chaplin kreskis ankaŭ liaj honorarioj. Foje ĉe farado de kontrakto kun unu filmkompanio oni demandis lin pri liaj postuloj. "Mi volas ricevi mil dolarojn semajne," diris la juna, sed jam fama komikulo. "Sed tiom ja eĉ mi ne perlaboras!" obĵetis la direktoro de la filmkompanio. "Mi scias," diris trankvile Chaplin, "sed la publiko staras en vicoj antaŭ la biletvendejoj ne por vidi vin, sed min!"

La ŝparemo de Chaplin fariĝis legenda. En 1915 la firmo Essey Company faris kun li kontrakton je 2000 dolaroj semajne. Sed Chaplin postulis 2025 dolarojn. Demandite, kial li postulae ĝuste tiom, li respondis: "Rigardu: tiujn 25 dolarojn mi bezonas por la semajnaj elspezoj kaj la reston tuj mi portas en la bankon."

Chaplin fascinis ankaŭ per sia spriteco kaj saĝeco. Kiam iu ĵurnalisto demandis lin, kie estas la fonto de liaj saĝaj pensoj, Chaplin respondis: "Tio estas simpla afero: ĉiam, kiam mi sentas, ke mi estas dironta ion stultan, mi diras la malon de tio."

Kiam Chaplin estis festanta sepdekjariĝon, li ricevis gratuleteron ankaŭ de la fizikisto Adalberto Einstein. "Ravas min la universala karaktero de via arto. La tuta mondo estas ensorĉita de vi, ĉar ĉiu komprenas vin." Chaplin respondis al li: "Ankaŭ via famo estas admirinda, sinjoro profesoro. La tuta mondo estas ravita de vi malgraŭ tio, ke neniu komprenas vin."

Chaplin estis foje demandita: "Kien vi volus veni post la morto, majstro, ĉu en la ĉielon, aŭ en la inferon?" "Estas malfacile respondi tuj," diris la mondfama komikulo. "Koncerne la atmosferon mi preferus la paradizon, kompreneble. Sed se mi pensas, kia gaja societo estas tie, mi tamen elektus la inferon."

En Hollywood oni foje parolis pri gepatroj, infanoj kaj heredeco. La ĉeestanta Chaplin, kiu mem havis plurajn infanojn, rimarkigis seke: "Heredeco? Ja ĝi estas tio, je kio ni kredas, se ni havas talentitajn infanojn."

Kiam Chaplin komencis skribi sian aŭtobiografion, vizitis lin ĵurnalisto. "Pardonu," li diris al Chaplin, "ĉu la skribado de via biografio ne estas tro laciga por vi?" "Tute ne," respondis Chaplin, "ja ĉu povas esti io pli facila, ol verki siajn rememorojn en la aĝo, kiam oni jam rememoras pri nenio?"

(El: Esperantisto Slovaka)

Bulteno de Esperantista Klubo en Brno
Aperas ekde la jaro 1952 /Vychází od roku 1952/
Eldonas /Vydává/: Klub esperantistů v Brně, p.přihr. 154, 657 54 Brno
Redaktas /Rediguje/: Josef Vondroušek, Zdeněk Hršel, Jaroslav Lisý
Presas /Tiskne/ Městské kulturní středisko S.K.Neumanna v Brně
Ekspedas /Expeduje/: Adolf Veselý
Por la membroj senpage /Pro členy zdarma/
La finredakto de tiu ĉi numero /Uzávěrka tohoto čísla/: 11.3.1990
Podávání novinových zásilek povoleno Jihomoravským ředitelstvím spojů
v Brně, č.j. P/3-2982/90, ze dne 7.3.1990